

Šifra kandidata:
A jelölt kód száma:

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK
ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

ZGODOVINA TÖRTÉNELEM

≡ Izipitna pola 2 ≡
2. feladatlap

Narodna zgodovina / Nemzeti történelem

Petek, 29. avgust 2014 / 90 minut
2014. augusztus 29., péntek / 90 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Izipitni poli je priložena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt egy értékelőlapot is kap.

A feladatlap egy Színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.

A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 20 strani (1–20), od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 2 strani (21–22).
A feladatlap 20 oldalas (1–20), ebből 4 üres. A Színes melléklet terjedelme 2 oldal (21–22).

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapra!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

Prazna stran

Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

Razvoj zgodovinskih dežel in Slovenci. Madžari v srednjem veku
A történelmi tartományok fejlődése és a szlovének. Magyarok a középkorban.

1. Preseljevanju ljudstev se tudi prostor današnje Slovenije ni mogel izogniti, pokrajine so bile opustošene, mesta uničena.

A népvándorlás a mai szlovén térséget sem kimélte, a tájakat feldúlták, a városok elpusztultak.

Obkrožite tri plemena, ki so od 4. do 7. stoletja prehajala območje današnje Slovenije.

Karikázzon be három törzset, amelyek a 4. és 7. század között átszelték a mai Szlovénia területét!

- A Huni / *hunok*
- B Vandali / *vandálok*
- C Langobardi / *longobárdok*
- D Bolgari / *bolgárok*
- E Arabci / *arabok*
- F Zahodni Goti / *nyugati gótok*

(2 točki/pont)

Slika 1 / 1. sz. kép: Attila

(Vir: <http://www.allempires.com/article/index.php?q=huns>. Pridobljeno: 12. 12. 2012.)

2. Slovani so v 6. stol. začeli naseljevati alpski prostor z dveh smeri.

A szlávok a 6. században két nagyobb hullámban telepedtek le az alpesi térségben.

- 2.1. Iz slike 1 na barvni prilogi razberite, iz katere nižine so Slovani prihajali v alpski prostor po letu 568.

Melyik síkságból érkeztek 568 után a szlávok az alpesi térségbe? Segítsen a Színes melléklet 1. számú képe.

- 2.2. Katero ljudstvo se je leta 568 odselilo s te nižine in se naselilo v severno Italijo?

Melyik az a nép, amelyik 568-ban e síkságból vándorolt ki, majd Észak-Itáliában telepedett le?

(2 točki/pont)

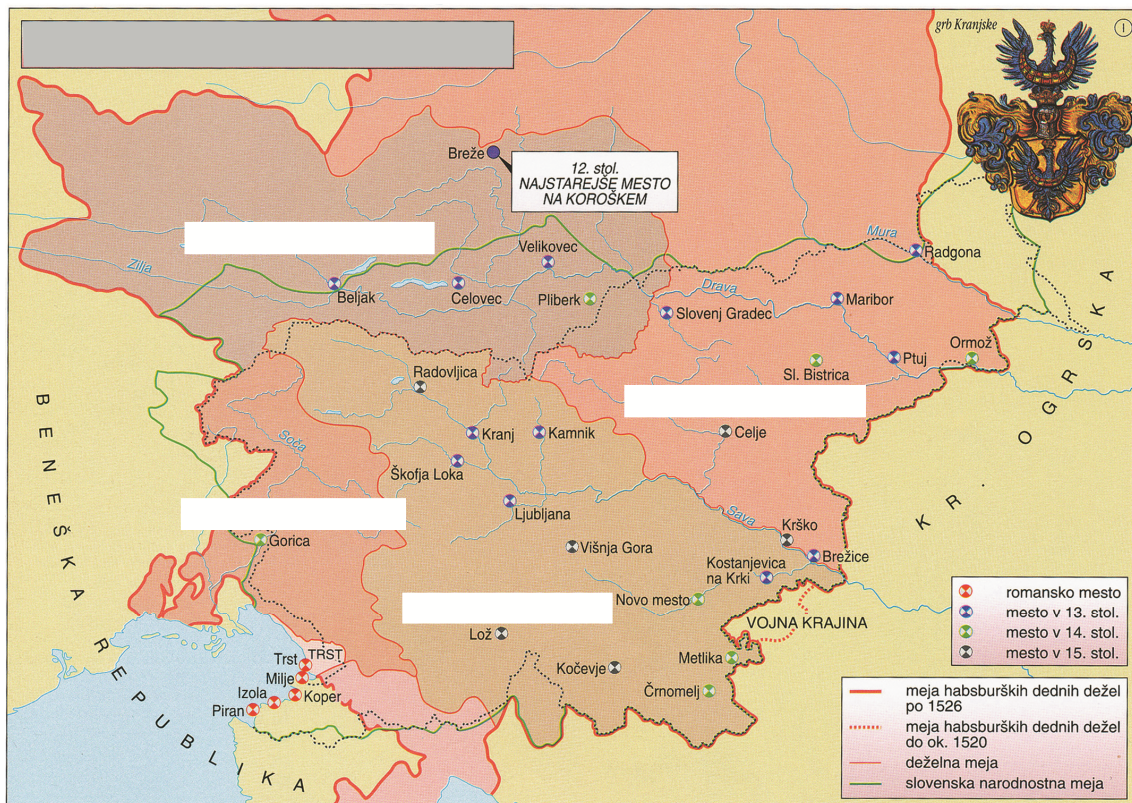
3. Slovani so do konca 8. stoletja v Vzhodnih Alpah poselili obsežen prostor.
A szlávok a 8. század végéig eléggé nagy területet népesítettek be a Keleti-Alpokban.
- 3.1. Pomagajte si s sliko 2 na barvni prilogi in zapišite ime reke, do katere je segala slovanska poselitev na severu.
Melyik folyóig terjedt a szláv letelepedés északon? Segítsen a Színes melléklet 2. számú képe.
- 3.2. Kako se je imenovala slovanska kneževina, ki je nastala v Vzhodnih Alpah po razpadu Samove plemenske zveze?
Mi volt annak a szláv fejedelemségnek a neve, amely Samo törzsszövetségének összeomlása után jött létre a Keleti-Alpokban?
- 3.3. Navedite središče zgoraj omenjene kneževine.
Nevezze meg a fent említett fejedelemség központját!

(3 točke/pont)

4. Iz krajin oziroma mejnih grofij (mark) nekdanje Velike Karantanije so se v visokem srednjem veku postopno izoblikovale dežele.
Nagy Karantánia vidékeiből, illetve határörvidékeiből a virágzó középkorban folyamatosan tartományok alakultak ki.

Imena zgodovinskih dežel vpišite v bele okvirčke na sliki 2.

Írja be a történelmi tartományok nevét a 2. számú kép fehér mezőibe!

Slika 2 / 2. sz. kép: Dežele na Slovenskem na začetku 16. stoletja

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 30. Modrijan. Ljubljana, 1999)

(2 točki/pont)

5. Nedolgo zatem so začeli Obri ravno te Karantance nevarno ogrožati s sovražnimi napadi. Tedaj je bil karantanski knez Borut. Ta je Bavarcem sporočil, da prihaja nadenj obrska vojska, in jih prosil, naj mu priskočijo na pomoč. Bavarci so zares takoj prihiteli, premagali Obre in rešili Karantance ter jih podvrgli kraljevi podložnosti, prav tako pa tudi njihove sosede. S sabo so od njih odpeljali talce na Bavarsko.

(Prevod: Gantar, K., 1985: *Conversio Bagoariorum et Carantanorum*, Acta ecclesiastica Sloveniae 7, str. 18. Ljubljana)

V krajšem razmišljanju pojasnite, kakšne so bile razmere v Karantaniji po izgubi samostojnosti. Pri zapisu upoštevajte naslednje elemente: vojaško ogrožanje Obrov (Avarov) in posledice za Karantance; prihod škofa Modesta in irska metoda pokristjanjevanja; oblikovanje verskega središča Karantancev. Pomagajte si s sliko 3 in zgornjim besedilom.

Rövid értekezésben magyarázza meg, milyen volt a helyzet Karantániában az önállóság elvesztése után. Vegye figyelembe a következőket: az avar katonai veszély, valamint ennek következménye a karantánokra; Modest püspök érkezése és az ír hittérítési módszer; a karantánok vallási központjának kialakulása. Segítségül szolgáljon a 3. számú kép, valamint az alábbi szöveg.

(5 točk/pont)

Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: Ilustrirana zgodovina Slovencev, str. 53. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1999)

6. Karantanija je bila kmalu po dokončni delitvi frankovske države vključena v novo državno tvorbo.

A frank állam végleges felosztása után Karantánia hamarosan egy új állam részévé vált.

Zapišite ime cesarstva (brez uporabe kratic), v katero je bil vključen vzhodnoalpski prostor vse od 10. stoletja.

Írja le a császárság nevét (nem rövidítéssel), amelynek részévé vált a kelet-alpesi térség a 10. századtól!

(1 točka/pont)

7. Številne kraljeve darovnice izpričujejo podeljevanje posesti na območju današnje Slovenije posvetnim in cerkvenim prejemnikom.

Sok királyi adománylevél tanúskodik birtokok adományozásáról a mai Szlovénia területén világi és egyházi címzetteknek.

Pomagajte si s sliko 3 na barvni prilogi in navedite štiri pomembne rodbine, ki so imele v srednjem veku v lasti velike fevdalne posesti na območju današnje Slovenije.

Nevezzen meg négy jelentős családot, amelyek a középkorban hatalmas földbirtokkal rendelkeztek a mai Szlovénia területén! Segítségül szolgáljon a Színes melléklet 3. számú képe.

(2 točki/pont)

8. Na ozemlju današnje Slovenije sta se razvila dva tipa srednjeveških mest, celinski in obalni.
Szlovénia mai területén két típusú középkori város alakult ki: szárazföldi és tenger melléki típus.
 Navedenim značilnostim pripišite črko C, če gre za značilnost celinskih mest, oziroma črko O, če gre za značilnost obalnih mest.

A felsorolt jellegzetességekhez írja a C betűjelet, ha a szárazföldi városra jellemző, illetve az O betűjelet, ha a tenger melléki városra jellemző!

- _____ Zaradi turških vpadov si pridobijo pravico do obzidja in s tem mestne pravice.
A török támadások miatt megkapják a városfal építésének jogát, ezzel pedig városi jogokat is kapnak.
- _____ Kontinuiteta razvoja iz antičnega časa.
Az ókori fejlődés kontinuitása.
- _____ Mesto ni strogo ločeno od zaledja.
A város nincs szigorúan elválasztva a háttértől.
- _____ V mestih živi pretežno romansko prebivalstvo.
A városokban többnyire román lakosság él.
- _____ Ukvarjajo se izključno s trgovino in obrtjo.
Kizárólagosan csak kereskedelemmel és iparral foglalkoznak.
- _____ V mestnem svetu prevladujejo trgovci, plemstvo in duhovščina sta brez pravic v samoupravi.
A városi tanácsot jobbára kereskedők alkotják, a nemességnek és a papságnak nincs joga az öngazgatásban.

(3 točke/pont)

9. Za današnji prostor Slovenije je bilo v srednjem veku značilnih več faz kolonizacije. Preberite spodnje besedilo.

Szlovénia mai térségére a középkorban több betelepítési fázis volt jellemző. Olvassa el az alábbi szöveget!

Takrat je gospostvo obsegalo okrog 300 hub in podobnih obratov, na gospostvu pa je skupaj z grajskim osebjem v najboljšem primeru živelo 2300 prebivalcev, vendar jih je bilo po vsej verjetnosti še manj. Na nekaj manj kot 160 hubah, v glavnem v obeh dolinah, so sedeli domači slovanski staroselci (Sclavi). Na ravnino je dal škof naseliti koloniste iz Bavarske (Bauuari) – verjetno s svojih tamkajšnjih posestev /.../. Manjša skupina kolonistov pa je prišla iz Koroške (Carentani) /.../ To koroško skupino so sestavljali predvsem slovansko govoreči kmetje ...

(Vir: Štih, P., in Simoniti, V., 2009: Na stičišču kultur, str. 86, 87. Modrijan. Ljubljana)

- 9.1. Katero fazo kolonizacije prepoznate v zgornjem besedilu?
A betelepítés melyik fázisáról szól a szöveg?
- 9.2. Kakšnega izvora so bili kolonisti iz Koroške?
Milyen eredetűek voltak a karintiai telepések?
- 9.3. Kdo je lahko izvajal srednjeveško kolonizacijo?
Ki valósíthatta meg a középkori betelepítést?

(3 točke/pont)

10. Urbarji so pomemben vir za poznavanje gospodarskega in socialnega položaja srednjeveških podložnikov, za proučevanje uprave in razvoja zemljiških gospodstev ter za poznavanje krajevnih in osebnih imen.

Az urbáriumok fontos forrást képeznek a jobbágyok gazdasági, valamint társadalmi helyzetének megismerésében, a földbirtok fejlődésének és igazgatásának kutatásában, valamint a hely- és személynevek azonosításában.

Najprej je v Zgornji Cirknici 12 kmetij, od katerih ima župan dve. Od ostalih desetih plača vsaka davka en modij pšenice in en modij ovsa /.../ malo služnost s plačilom dveh kruhov in enega piščanca, dalje o božiču eno kokoš, o postu eno kokoš, o veliki noči 20 jajc ...

V vasi Okroglo je 14 obdelanih kmetij, od katerih plačuje vsaka na leto o prazniku sv. Mihaela tri menzure pšenice, tri menzure rži, pet modijev ovsa po meri žitnice gospoda škofa. Ena pa med imenovanimi 14 kmetijami, ki zaradi svoje revščine ne more plačati dolžnega davka v žitu in ni mogla biti drugače umeščena, je bila obdavčena letno na pol marke oglejskih (denarjev), ki naj se plačujejo na praznik rojstva Gospodovega. /.../ Dalje, če bi kak kmet umrl, zahteva se po pravu, ki se imenuje posmrtni vol, boljši vol, ki bi ga imel, ter prašiček ali 12 denarjev, če bi prašička ne mogel imeti.

(Vir: Gestrin, F., Kos, M., in Melik, V., 1986: Zgodovinska čitanka 6, str. 37, 38. DZS. Ljubljana)

Iz zgornjih besedil navedite dva primera velike dajatve – pravde in dva primera male dajatve ter izpišite, kakšne so bile obveznosti naslednika ob kmetovi smrti.

A fenti szövegek alapján nevezze meg a nagy szolgáltatás, valamint a kisebb szolgáltatás két példáját! Mi volt az örökös kötelessége a parasztnak?

(3 točke/pont)

VELIKA DAJATEV / NAGY SZOLGÁLTATÁS

MALA DAJATEV / KISEBB SZOLGÁLTATÁS

OBVEZNOSTI NASLEDNIKA OB KMETOVI SMRTI /
AZ ÖRÖKÖS KÖTELESSÉGE A PARASZT HALÁLAKOR

11. Leta 1456 je umrl zadnji celjski grof. Pomagajte si s spodnjima besediloma.

1456-ban meghalt az utolsó Cillei gróf. Segítsenek az alábbi szövegek.

V bitki pri Beogradu proti Turkom je sodeloval tudi Ulrik /.../ Poveljnik v Beogradu je bil takrat Hunjadijev starejši sin Laslo (Ladislav) /.../ Ko je prišel ponosni Celjan, spremljan le od nekaterih služabnikov v njegov grad, spoznal je Laslo ugodno priložnost, da maščuje svojega očeta nad njegovim obrekovalcem. Grofa je zadel smrtonosni udarec.

(Vir: Gruden, J., 1992: Zgodovina slovenskega naroda, str. 268. Mohorjeva družba. Celje)

Tedaj je nezvesti potegnil svoj meč iz nožnice in svojim glasno zavpil: 'Pobijte Celjana!' Plemenitega Celjana pa, ko je videl, da mu gre za življenje, se je polastil levji pogum in je viteško sprejel svojo obrambo in zadal Ladislavu Hunyadiju nagel udarec, in če ta ne bi bil tega udarca prestregel in ujel, bi bil pač maščevan njegov nezvesti napad. Ker je udarec prestregel, ga je Celjan ranil po glavi in palcu in mu razbil leseni ročaj meča in mu na dvoje preklal zlat prstan na palcu. V tem so se odprla sobna vrata in skozi so pritekli tisti, ki so jih bili poskrili, z meči in ščiti, in so plemenitemu celjskemu knezu prizadejali globoke rane na glavi in na nogah. Ko so ga do kraja pobili, so ga položili na mizo in mu odsekali glavo. Glavo so skrivali pet dni, tedaj so jo spet pokazali ... Ta umor se je zgodil po Kristusovem rojstvu tisoč štiristo šestinpetdesetega leta, v torek na večer pred svetim Martinom.

(Vir: Simoniti, V., 1990: Turki so v deželi že, str. 94. Mohorjeva družba. Ljubljana)

- 11.1. Zapišite ime zadnjega celjskega grofa.

Írja le az utolsó Cillei gróf nevét!

- 11.2. Zakaj so umorili zadnjega celjskega kneza?

Miért gyilkolták meg az utolsó Cillei herceget?

- 11.3. Katera dinastija je po smrti zadnjega celjskega kneza dobila vse njihove posesti?

Melyik dinasztia örökölte az utolsó Cillei herceg halála után a birtokukat?

- 11.4. Zakaj je prav ta dinastija dobila celjsko posest?

Miért éppen ez a dinasztia lett a Cillei-birtok várományosa?

(4 točke/pont)

12. Turški vpadi so prizadeli vse slovenske dežele.

A török támadások az összes szlovén tartományt érintették.

Pismo Viljema Turjaškega

Naznanjamo vam, da so Turki na dan pred sv. Mihaelom nepričakovano prišli na Kranjsko. V sredo nato so (se spustili) na Mehovo, Novo mesto, Hmeljnik. Pri Beli cerkvi so se utaborili. Hoteli so vojskovanje (razširiti) povsod proti Celju, nato na Gorenjsko, potem pa poslali roparske čete doli po deželi. Niso pa mogli opraviti pota radi voda Save in Krke. /.../ Vse svoje žive dni nisem videl takega gorja v tej ubogi deželi. /.../ so vse požgali in ni dvomiti, ljudi in živino zajeli in vzeli. /.../ Opustošeno je, da po človeškem spominu ne bo zopet popravljeno. Vzrok je vedite, ker je ubogi človek svoj pridelek komaj spravil domov in hotel mlatiti. Žito, seno in stelja je požgano, tako da ubogi človek, ki je temu utekel, ne more imeti ali gojiti živine. Pri tem nima s svojo ženo in otroki kaj jesti.

(Vir: Gestrin, F., Kos, M., in Melik, V., 1986: Zgodovinska čitanka 6, str. 48, 49. DZS. Ljubljana)

- 12.1. Katero slovensko deželo je prizadelo turško ropanje, ki ga opisuje zgornje besedilo?

Melyik szlovén tartományt érintett a szövegben leírt török portyázás?

- 12.2. Iz zgornjega besedila razberite dve posledici turških vpadov.

A szövegből olvassa ki a török támadások két következményét!

(3 točka/pont)

13. Hkrati s turškimi vpadi so slovenske dežele pretresali tudi kmečki upori.

A török támadásokkal egy időben a parasztlázadások is sújtották a szlovén térséget.

Pojasnite, zakaj so bili turški vpadi tudi vzrok za kmečke upore.

Magyarázza meg, miért volt a török támadás is a parasztlázadások oka!

(1 točka/pont)

14. Od 15. do 18. stoletja se je na Slovenskem zvrstilo pet velikih kmečkih uporov. Iz spodnjih besedil ugotovite, katere izmed velikih kmečkih uporov na Slovenskem opisujejo.

A 15. századtól a 18. századig a szlovén térségben öt parasztlázadás tört ki. Az alábbi szövegek alapján állapítsa meg, melyik parasztlázadást mutatják be a szlovén térségben!

Na črto pod vsako besedilo napišite ime upora.

A szöveg alatti vonalra írja a parasztlázadás nevét!

A

Gubec: Veleizdajalci, ker že leta in leta čakamo na staro pravdo, ker hočemo živeti pošteno, kakor so živeli naši očetje in dedje, ker ne moremo več vleči grajskega pluga in brane, ker je glad prišel v deželo prav zato, ker smo hodili vedno na tlako, svoja polja pa prepuščali usodi. /.../ se ponižno klanjamo in prosimo za stare pravice – mi, kmečka raja, kmečki psi, vprežna živina, edini in poslednji soldati, ki čuvajo to zemljo pred Turki, mi smo veleizdajalci!?

(Vir: Kreft, B., 1959: Velika puntarija, str. 41, 42. Slovenska matica. Ljubljana)

B

Pritožbe kmetov na zboru v Konjicah.
Presvitli cesar, najmilostjiveši gospod! Mi ubogi ljudje, vsi in vsak med nami, pa tudi celokupna gmajna, ki smo sedaj vsi skupaj zbrani v Konjicah, in vsa zveza od Kranjske do Ptuja dajemo vašemu cesarskemu veličanstvu na znanje, kakšna velika krivica in obremenitev nam povsod od naših višjih storjena je bila. /.../ Marsikateri davki so nam bili naloženi /.../ smo težko in hudo prizadeti zaradi nezmogljive tlake. /.../ smo zelo prizadeti s kaznimi in sodnimi globami.

(Vir: Gestrin, F., Kos, M., in Melik, V., 1986: Zgodovinska čitanka 6, str. 52, 53. DZS. Ljubljana)

C

Zvečer pred tretjim petkom v aprilu leta sedemnajsto štirinajstega, eno uro potem, ko je odzvonilo vernim dušam, so se oglasili kakor na dogovorjeno znamenje vsi zvonovi na Tolminskem. Prav tisto uro so se dvignili prečudni romarji na pot proti Gorici. Bili so župani, ključarji in možje iz dvanajstij. V Gorico jih je klicala gosposka, da bodo priče strašne sodbe, ki so jo gospoda sodili upornikom Janezu Gradniku, Kobalu, Laharnarju, Podgorniku in tovarišem...

(Vir: Pregelj, I., 1999: Matkova Tina, str. 5. Gyrus. Ljubljana)

(3 točke/pont)

15. Primož Trubar spada med najpomembnejše protestantske pisce na Slovenskem. Preberite spodnje besedilo.

Primož Trubar a legfontosabb protestáns írók közé tartozik a szlovén térségben. Olvassa el az alábbi szöveget!

Obena dežela ne mejst ne gmajna ne mogu prez šul, prez šularjev in prez vučenih ljudi biti, ne deželskih ne duhovskuih riči prov ravnati ne obdržati. /.../ v slednim mejstu, v trgu inu per sledni fari šulmojstre inu šularje držati, v mejstih inu trgih da se latinsku inu nemšku, pertih farah od farmoštrov, podružnikov inu mežnarjev tu slovensku pismu, branje inu pisavu vuči.

(Vir: Ambrož, D., in ostali, 2009: Branja 1, str. 255. DZS. Ljubljana)

Neznane besede: gmajna – občina, prez – brez, riči – reči

- 15.1. V katerem delu je Trubar predstavil delovanje protestantske cerkve na Slovenskem?
Melyik művében mutatta be Trubar a protestáns egyház tevékenységét a szlovén térségben?
- 15.2. Iz zgornjega besedila navedite dve načeli o organizaciji in pomenu šolstva, ki ju je Trubar predstavil v tem delu.
A szöveg segítségével nevezze meg az oktatás szervezésének és jelentőségének két elvét, amelyet Trubar mutatott be ebben a műben!

(2 točki/pont)

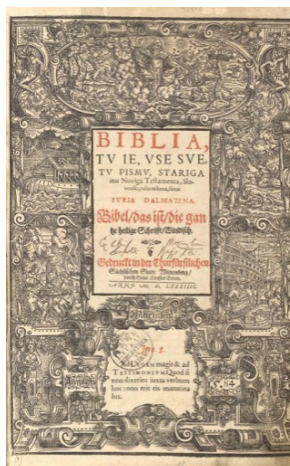
16. Po letu 1550 so slovenski protestantski pisci začeli izdajati svoja dela. Pod sliki 4 in 5 napišite naslov protestantske knjige, ki jo slika prikazuje, ter ime in priimek pisca.

1550 után a protestáns szerzők megjelentették műveiket. Írja a 4. és 5. számú kép alá a képen bemutatott protestáns könyv címét, valamint szerzőjének teljes nevét!

Slika 4 / 4. sz. kép

(Vir: <https://www.google.si/search?hl=sl&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1920&bih=901&q>. Pridobljeno: 20. 12. 2012.)

Slika 5 / 5. sz. kép

(Vir: <http://www.dedi.si/dediscina/123>. Pridobljeno: 20. 12. 2012.)

(2 točki/pont)

17. Odsev zmage katoliške cerkve je bil viden tudi v novem umetnostnem slogu.

A katolikus egyház győzelme az új művészeti stílusban is tükröződött.

Navedite ime za umetnostni slog, ki ga je, tudi na Slovenskem, v času protireformacije podpirala katoliška cerkev. Pomagajte si s sliko 6.

Nevezze meg azt a művészeti stílust, amelyet az ellenreformáció idején a katolikus egyház is támogatott a szlovén térségben! Segítsen a 6. számú kép.

(1 točka/pont)

Slika 6 / 6. sz. kép

(Vir: <http://www.zvkds.si/media/images/gallery/>. Pridobljeno: 20. 12. 2012.)

18. Marija Terezija je z merkantilistično politiko želela izboljšati položaj domačega gospodarstva.

Mária Terézia merkantilista politikával szeretett volna javítani a hazai gazdaságon.

Navedite dva ukrepa merkantilistične politike, s katerima je Marija Terezija krepila neagrarno gospodarstvo.

Nevezze meg a merkantilista politika két olyan intézkedését, amellyel Mária Terézia erősítette a nemagrár gazdaságot!

(2 točki/pont)

19. Reforme, ki sta jih izvajala Marija Terezija in Jožef II., so izboljšale tudi položaj kmečkega prebivalstva.

Mária Terézia és II. József reformjai javítottak a paraszti lakosság helyzetén.

S katerim ukrepom je bila omejena tlaka na tri do štiri dni v tednu?

Melyik intézkedéssel csökkentették a robotot heti három-négy napra?

(1 točka/pont)

20. Spodnjim dogodkom dodajte ustrezno letnico: 1515, 1713, 1584, 1550, 550, 820.

Írják az alábbi események elé a megfelelő évszámot: 1515, 1713, 1584, 1550, 550, 820.

_____ Karantanija izgubi popolno samostojnost
Karantánia teljesen elveszíti önállóságát

_____ izid prvih slovenskih tiskanih knjig
az első szlovén nyomtatott könyvek megjelenése

_____ Dalmatinov prevod Biblije v slovenščino
Dalmatin bibliafordítása szlovén nyelvre

_____ Slovani začnejo naseljevati Vzhodne Alpe
a szlávok megkezdték letelepedésüket a Keleti-Alpokban

_____ Karel VI. izda pragmatično sankcijo
III. Károly kiadja a Pragmatica Sanctiót

_____ Vseslovenski kmečki upor
össz-szlovén parasztlázadás

(3 točke/pont)

21. *A magyarok kalandozásai után kénytelenek voltak letelepedni a Kárpát-medencében.*

Po roparskih pohodih so bili Madžari primorani ustaliti se v Karpatskem bazenu.

21.1. *Kinek a serege győzte le őket 955-ben és hol?*

Čigava vojska jih je premagala leta 955 in kje?

21.2. *Ki volt az első magyar király, és mikor koronázták meg?*

Kdo je bil prvi madžarski kralj in kdaj je bil okronan?

21.3. *Melyik uralkodóház volt hatalmon egészen a 14. század kezdetéig Magyarországon?*

Katera vladarska hiša je vladala na Madžarskem vse do začetka 14. stoletja?

(3 pont/točke)

7. sz. kép / Slika 7

(Vir: http://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:St._Stephen,_Esztergom.jpg.
Pridobljeno: 20. 12. 2012.)

22. *1453 után a török mind jobban nyomul a Pannon-síkság irányába.*

Po letu 1453 so Turki vedno bolj prodirali v smeri proti Panonski nižini.

22.1. *Melyik nevezetes csatában szenvedtek a törökök veszteséget 1456-ban?*

V kateri znani bitki so bili Turki leta 1456 poraženi?

22.2. *Ki vezette a magyar egységeket?*

Kdo je vodil madžarske enote?

22.3. *Mi emlékeztet bennünket nap mint nap erre a törökök feletti győzelemre?*

Kaj nas dnevno spominja na zmago nad Turki?

(3 pont/točke)

23. *A humanizmus és a reneszánsz Magyarországon is megjelent.*

Humanizem in renesansa sta se pojavila tudi na Madžarskem.

23.1. *Melyik uralkodó idején élte a humanizmus és a reneszánsz fénykorát Magyarországon?*

V času katerega vladarja sta doživljala humanizem in renesansa svoj razcvet na Madžarskem?

23.2. *Nevezzen meg egy humanista gondolkodót Magyarországon, aki egyben az uralkodó tanítója is volt!*

Poimenujte enega humanističnega misleca na Madžarskem, ki je bil hkrati tudi vladarjev učitelj.

(2 pont/točki)

8. sz. kép / Slika 8

(Vir: http://hu.wikipedia.org/wiki/I._M%C3%A1ty%C3%A1s_magyar_kir%C3%A1ly.
Pridobljeno: 20. 12. 2012.)

24. *1514-ben Magyarországon is lázadni kezdett a jobbágyság, majd parasztháború tört ki.*

Leta 1514 so se podložniki na Madžarskem začeli vse bolj upirati, nato pa je prišlo do kmečke vojne.

Ki állt a magyar lázadók élén, milyen sors sújtotta?

Kdo je bil na čelu madžarskih upornikov in kakšna je bila njegova usoda?

(2 pont/točki)

25. *1521-ben elesett Nándorfehérvár, majd 1526-ban döntő csatára került sor Mohácsnál.*

Leta 1521 je padel Beograd, nato pa je prišlo do odločilne bitke pri Mohacsu.

25.1. *Nevezzen meg két hadvezért a magyar oldalon!*

Poimenujte dva vojaška poveljnika na madžarski strani.

25.2. *Mi történt a királlyal, II. Lajossal?*

Kaj se je zgodilo s kraljem Ludvikom II.?

(2 pont/točki)

Prazna stran

Üres oldal

Prazna stran

Üres oldal

Prazna stran

Üres oldal

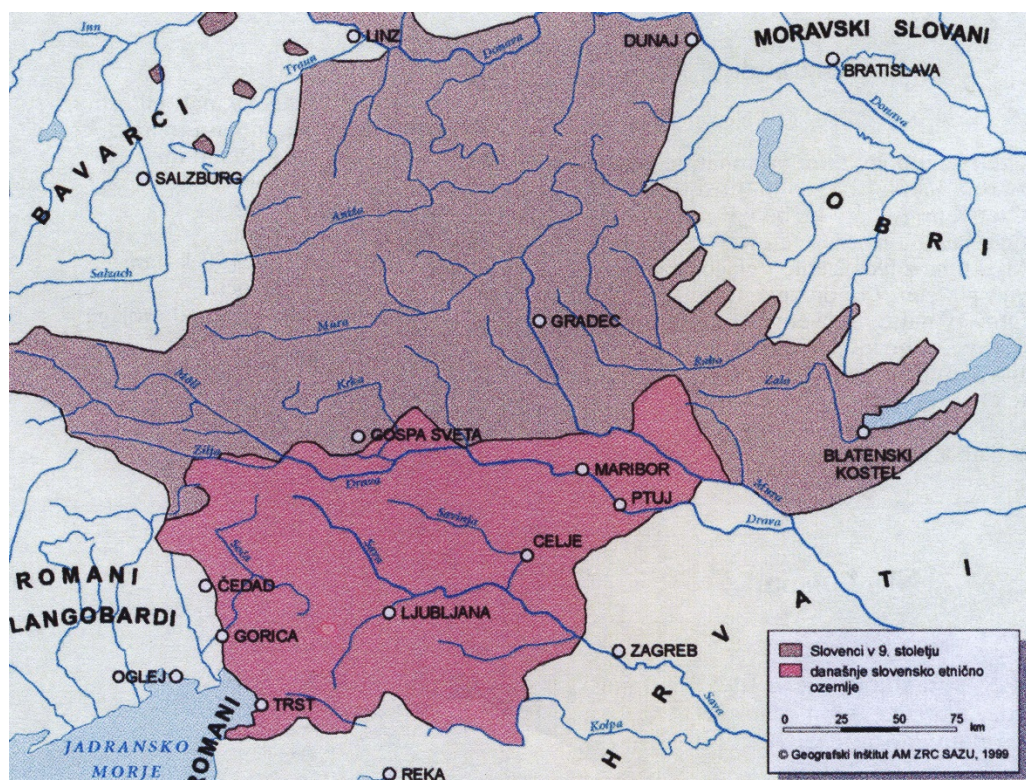

Barvna priloga (k Izpitni poli 2) / Színes melléklet (a 2. feladatlaphoz)

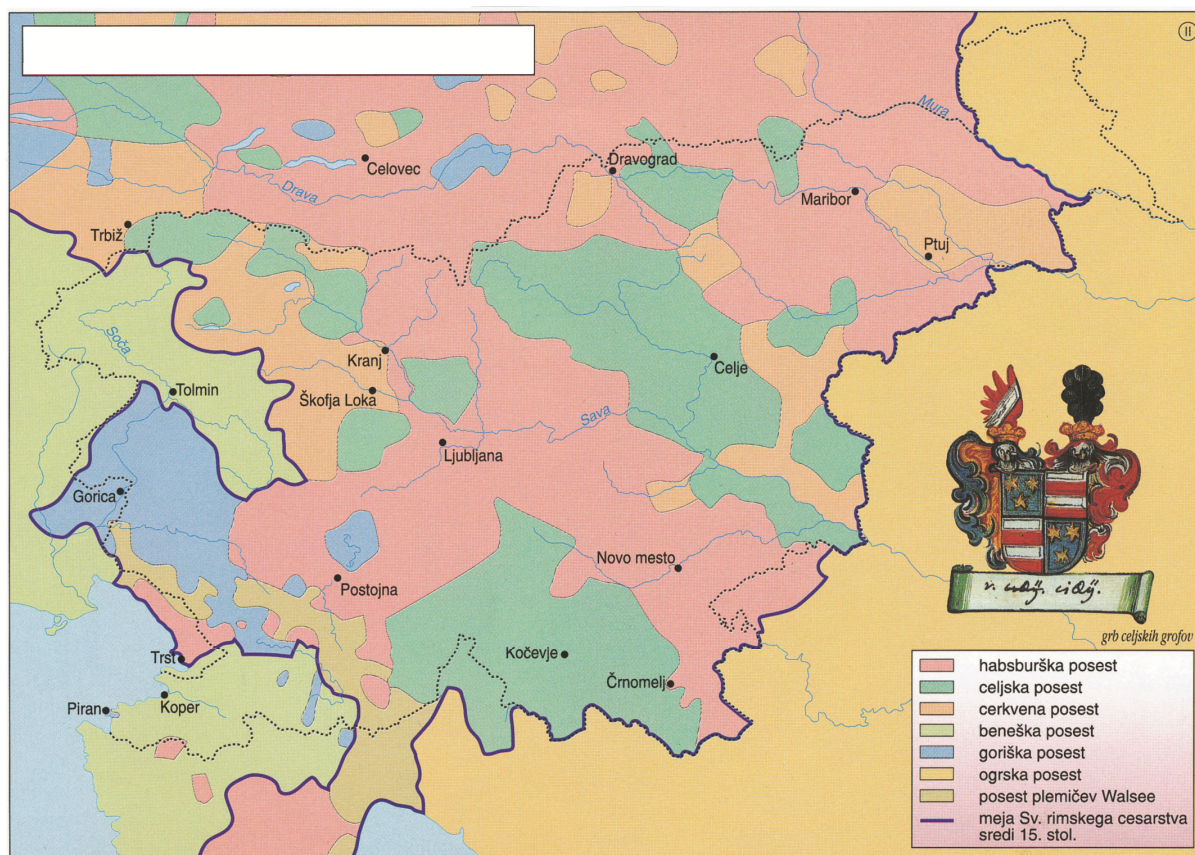
Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: The Times Atlas svetovne zgodovine, str. 298. CZ in DZS. Ljubljana, 1985)

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: Križaj Ortar, M., in ostali, 2011: Na pragu besedila 4, str. 14. Rokus Klett. Ljubljana)

Slika 3 / 3. sz. kép: Fevdalna posest na Slovenskem v 15. stoletju

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 29. Modrijan. Ljubljana, 1999)